

Zápis z 34. valné hromady ČESON

konané dne 18. dubna 2026 v prostorách PřF UK v Praze

Přítomni (dle prezenční listiny, celkem 37 účastníků): Andreas, Balvín, Barčiová, Bartonička, Bartoničková, Benda Pa., Benda Pe., Bláhová, Buřič, Cepáková, Červený, Dolejší Magašvári, Fencel, Gajdošík, Horáček D., Horáček I., Jáčová, Józsa, Kašpar, Kolouch, Legát, Lučan, Matrková, Růžičková, Říš, Schnitzerová, Staňková, Šafář, Špačková, Špoutil, Tejrovský, Tošenovský, Vandrovcová, Vašková, Zavřel, Zieglerová, Zíka

Omluvili se: Hanzal, Jahelková, Koudelka, Krejčí, Reiter, Weinfurtová

Hosté: Gallová

Dopolední blok

* Úvodem předseda ČESON prof. Ivan Horáček uvítal přítomné členy a shrnul aktivity spolku za uplynulé období.

* Doc. Tomáš Bartonička přednesl **zprávu o hospodaření ČESON v roce 2025.**

* Dodatečně byla výboru předložena zpráva revizní komise, ve které bylo konstatováno, že komise pod vedením dr. Vladimíra Hanzala obdržela všechny potřebné podklady, účetnictví ČESON bylo vedeno bez chyb a v souladu s platnými předpisy.

* Doc. Bartonička pokračoval **zprávou o výsledcích dlouhodobého monitoringu netopýřích populací ČR.** V uplynulém období, stejně jako v předchozích letech, byl monitoring zaměřen na sledování zimovišť a letních kolonií. Data ze sčítání jsou každoročně předávána zadavateli (AOPK ČR) do databáze NDOP. Doc. Bartonička poděkoval všem sčítatelům, díky jejichž úsilí se daří udržet obdivuhodný počet cca 800 monitorovaných zimovišť (v roce 2025 jich bylo kontrolováno dokonce přes 900) a více než 350 sledovaných letních kolonií. Prezentoval výsledky podrobnější analýzy trendů početnosti na zimovištích v posledních 8 letech (2018 – 2025). U vrápence malého, netopýra velkého, brvitého a řasnatého došlo k významnému nárůstu početnosti. Co se týče letních kolonií, u netopýra velkého byl v roce 2025 celkový počet jedinců výrazně nižší oproti předchozímu roku, podobně také u netopýra brvitého. Dále byl u netopýra velkého zaznamenán nižší počet mláďat v koloniích. Zde může hrát roli pozdější načasování porodů v dané sezóně, nelze však vyloučit ani skutečný pokles porodnosti. Koordinátor proto vyzval sčítatele, aby v dalším roce na sledovaných lokalitách co nejlépe evidovali mláďata, včetně uhynulých. Počty vrápenců malých jsou v letních koloniích v posledních třech letech stabilní. Souhrnné výsledky posledního ročníku sčítání lze nalézt v samostatné zprávě, která je k dispozici na webu spolku ([pdf ke stažení zde](#)). Prof. Horáček vyzdvihl nezbytnost zajistit personálně sčítání do budoucna, neboť stávající tým spolupracovníků stárne. V té souvislosti navrhl, aby základní výsledky sčítání netopýřů na zimovištích od jeho počátku do současnosti byly v brzké době publikovány formou samostatného čísla sborníku Vespertilio (podobně jako v roce 2001).

Obsahem bude katalog nejvýznamnějších zimovišť včetně komentářů k jednotlivým lokalitám (historie sčítání, v kterých letech byl vstup do úkrytu zabezpečen, případně zcela uzavřen apod., různé zajímavosti), které budou poptány od jednotlivých pamětníků. Doc. Bartonička doplnil, že v rámci víceletého projektu TAČR bude provedena analýza dat ze zimovišť, výsledkem by měl být ochranný text zahrnující nejen populační trendy, ale i specifika jednotlivých druhů a nejvýznamnějších lokalit v ČR. Dále zmínil, že vztahy druhové pestrosti, abundance a řady parametrů zimovišť byly nově publikovány v časopise Journal of Biogeography ([pdf ke stažení zde](#)).

* Dr. Petra Schnitzerová představila **výsledky projektů na ochranu netopýrů realizovaných spolkem v roce 2025**. Šlo zejména o osvětové aktivity pro širokou veřejnost, vzdělávací programy pro školy, poskytování poradenského servisu, zajištění průzkumů a studií, ale i realizaci ochranných opatření na konkrétních lokalitách. V rámci Mezinárodní noci pro netopýry (MNN) se uskutečnilo 64 akcí s celkovou účastí cca 5500 osob. Všem garantům a dalším pořadatelům mimo ČESON patří velký dík. Kromě toho proběhlo dalších 40 akcí ČESON formou přednášek, exkurzí a infostánků, které navštívilo 14 400 lidí. Putovní výstavu prezentovanou na 4 místech zhlédlo 15 800 osob. V rámci motivační akce „Náš soused je netopýr“ bylo loni předáno 9 plaket. Na interaktivní netopýří mapě na webu napude.sousednetopyr.cz je aktuálně 71 turistických lokalit, nově byla přidána Stará radnice ve Cvikově. V rámci vzdělávacího programu „Netopýří výzkumníci“ v roce 2025 proběhlo 56 vycházek s batůžky obsahujícími ultrazvukové detektory (batůžky byly k dispozici na 6 výpůjčních místech). Co se týče vzdělávacích a osvětových materiálů (pracovní sešity a listy pro děti, metodické příručky apod.), v roce 2025 nebyl vytvořen žádný nový, všechny jsou však stále zájemcům k dispozici, stejně tak desková hra Netopýrov. Dále proběhlo také 95 přednášek a výukových programů ve školách (MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ). V rámci poradenského servisu bylo řešeno přes 700 případů. Průběžně pokračovaly průzkumy jednotlivých budov před rekonstrukcemi a stromů před kácením, jakož i některé rozsáhlejší průzkumy. Významnou novou aktivitou byla příprava a testování metodiky hodnocení vlivu výstavby větrných elektráren. Pro konkrétní lokality plánované výstavby bylo provedeno 23 předběžných hodnocení, na 8 lokalitách proběhl následný terénní monitoring. Podrobnosti k jednotlivým aktivitám jsou k dispozici ve výroční zprávě.

Plány na rok 2026: budou probíhat aktivity v rámci tří projektů podpořených SFŽP ČR (interpretace přírodního dědictví prostřednictvím letounů, koordinace a pořádání akcí MNN, realizace dalších osvětových akcí). Pro nové i stávající organizátory akcí MNN je pořádán speciální seminář, který se uskuteční 14.5.2026 v Praze. Bude zajištěn dotisk pamětních vstupenek, vytvořeno bude nové netopýří pexetrio. Do češtiny bude přeložen materiál EUROBATS o vzteklině. Dále budou připraveny dva nové questy (v CHKO Lužické hory v okolí Cvikova a v PP Vrbenské rybníky u Českých Budějovic). Jako odměna do schránek v cíli questů budou vytvořeny nové magnetky s fotkami netopýrů. Významně bude rozvíjen program „Netopýří výzkumníci“, který bude více orientován na širokou veřejnost, postupně má vzniknout 8 nových výpůjčních míst (z toho 4 v letošním roce). V termínu 27.5.2026 se v Mimoně uskuteční k tomuto programu instruktážní seminář s exkurzí. Jako nová pomůcka do batůžků bude vytvořena terénní příručka s přehledem našich druhů netopýrů. Připravena je také řada osvětových akcí.

Nabídky a výzvy ke spolupráci: Putovní výstava je i nadále k zapůjčení zdarma. Hledáme nové vhodné místo pro online přenos z letní kolonie netopýrů (dosavadní v Berouně již není v provozu). Uvítáme posily pro realizaci vzdělávacích programů pro školy v Praze. Rovněž uvítáme pomoc při značení stromů s potvrzeným výskytem netopýrů pomocí speciálních cedulek. Správa jeskyní ČR vydala nové doplněné vydání knihy Naši netopýři (autor: Miloš Anděra).

* Dr. Eva Cepáková představila **výsledky projektu „Mapování výskytu netopýrů v mostních konstrukcích a sledování jejich migračních tras na území Prahy“** (finančně podpořeno hl. m. Prahou, 2024–25). Na základě dřívějších zkušeností s výskytem netopýrů v některých pražských mostech byl v rámci projektu zmapován úkrytový potenciál v 19 mostech vedoucích přes celý tok Vltavy. Následně byl ověřován výskyt netopýrů ve 4 vybraných mostech, z toho ve 3 mostech byl potvrzen opakovaný výskyt velkých skupin netopýrů rezavých (*Nyctalus noctula*), s celkovou početností 850 ex. v září 2025. Pomocí automatických ultrazvukových detektorů byla dále zjištěna poměrně vysoká letová aktivita netopýrů na 4 lokalitách v údolí Vltavy a Berounky v době migrací. Součástí projektu byl také program občanské vědy „Noctule Count“ – mezinárodní sčítání netopýrů rezavých v období migrací. Z České republiky se zapojilo 9 sčítatelů, kteří zadali během dvou sezón celkem 47 záznamů. V následné diskusi zazněl návrh rozšířit mapování netopýrů v mostech i na další města, případně i jako projekt občanské vědy.

* Mgr. Olga Růžičková vystoupila s prezentací o **nových PR a fundraisingových aktivitách ČESON**. V tomto směru byly zatím podnikány jednotlivé menší kroky, s cílem v nejbližších letech rozšířit úsilí co nejvíce, a to i s pomocí členů spolku. Je sjednocován vizuální styl pozvánek na akce, pracovníci ČESON na akcích používají nově vyrobená trička a mikiny s logem, byl pořízen potištěný čelní panel stánku. Postupně je rozšiřován „fanklub“, kterému je zasílán elektronický newsletter. Budou vytvořeny nové propagační rollupy. V přípravě je nová podoba webových stránek organizace (ceson.org). Co se týče fundraisingu, byly zatím vyzkoušeny dvě dárcovské platformy – GIVT.cz (nákupy online) a DARUJME.cz (finanční dary na konkrétní projekty), z nichž zejména druhý se osvědčil. Výdělek přinesl také prodej kalendářů, deskové hry a pracovních sešitů pro děti. Nadační fond rodiny Malých věnoval finance na pořízení termovizních kamer pro poradenský servis. Kromě toho někteří členové (ale i neznámí lidé) zasílají dary přímo na účet ČESON. Plánováno je spuštění malého eshopu ČESON s drobnými produkty, jako jsou trička, hrnečky apod. Přímo na valné hromadě proběhla anketa mezi členy, jaké typy produktů by mohly být dobře prodejné. Závěrem byly prezentovány některé **členské výhody**: 1) propagační materiály k dispozici zdarma, 2) nákup produktů ČESON se slevou, 3) nabídka firmy BIOTECHA CZECHIA – sleva až 20 % na výrobky německé firmy Kern (váhy - pesoly, laboratorní, veterinární, průmyslové; mikroskopy; infračervené bezkontaktní teploměry).

Výzvy ke spolupráci: Poskytujete rozhovor do médií, píšete popularizační článek? Mluvte o ČESON - jste jeho hrdými členy. Znáte novináře nebo influencery? Zprostředkujte nám kontakt. Vyznáte se v tvorbě webových stránek a na sociálních sítích (zejména instagramu)? Pomozte nám. Zapojte se i do fundraisingu, šířte informace. Vytvořte dárcovskou výzvu na

DARUJME.cz. Víte o možném donorovi (firma, nadační fond...)? Dejte nám tip. Znáte někoho, kdo umí založit eshop? Potřebujeme pomoc. Máte jakýkoliv jiný nápad? Sem s ním!

Odpolední blok:

* Dr. Schnitzerová informovala plénum o **novinkách z proběhlých zasedání dohody EUROBATS** (v zastoupení za nepřítomnou dr. Helenu Jahelkovou, která je zástupkyní ČR v poradním výboru). Diskutován byl problém zrušeného 26. zasedání Stálého výboru a 30. zasedání Poradního výboru, které se měly konat letos na jaře v ČR, nejistota ohledně účasti ČR na dalším zasedání v Bonnu 5.-8. května 2026 i další problémy související s aktuální situací na MŽP. Bylo domluveno, že zástupci sekretariátu kontaktují Mgr. Vlasákovou s žádostí o bližší informace ohledně těchto záležitostí a dle toho navrhnou spolu s výborem další postup ČESON.

* Prof. Horáček vystoupil s příspěvkem „**Novinky z minulosti netopýra ušatého**“. Úvodem vzpomněl nedožití 95. narozeniny doc. Vladimíra Hanáka, který jako první odhalil samostatné druhové postavení podvojných forem netopýra ušatého (*Plecotus auritus*) a n. dlouhouchého (*P. austriacus*). V příspěvku prof. Horáček detailně informoval o příbuzenských vztazích netopýrů *Plecotus auritus*, *macrobullaris* a *abeli*.

* Doc. Bartonička prezentoval aktualizovanou **metodiku ČESON pro hodnocení vlivu výstavby a provozu větrných elektráren na netopýry**. Metodika (zahrnující předběžné hodnocení a následný terénní výzkum pomocí ultrazvukových detektorů, včetně monitoringu ve výšce rotoru pomocí dronu) byla v loňském roce testována v rámci hodnocení záměrů výstavby VtE na konkrétních lokalitách. Její podoba je nyní finalizována tak, aby mohla být poskytnuta k dispozici i dalším posuzovatelům. Jedinou dosud ne zcela dořešenou otázkou je konkrétní postup porovnávání zjištěných hodnot letové aktivity s referenčními hodnotami získanými v minulosti v modelových územích. V tomto směru doc. Bartonička uvítá nápady kolegů. Dále představil hlavní možnosti snížení mortality netopýrů prostřednictvím **omezení provozu VtE** (feathering, curtailment, adaptivní systém RENEBAT). V letošní sezóně budou s finanční podporou dvou komerčních firem také **testovány ultrazvukové plašičky** vyráběné v USA (NRG Systems) z hlediska jejich účinnosti ve středoevropských podmínkách. Následovala diskuse, týkající se možnosti zveřejnění (byť hrubé, ale zatím jediné existující) **mapy migračních koridorů netopýrů**, která byla výstupem projektu TAČR v roce 2016. Přítomní členové se shodli na užitečnosti tohoto mapového podkladu a souhlasili s jeho zveřejněním na webu ČESON.

* Dr. Schnitzerová přednesla prezentaci o výsledcích studie zpracované v roce 2025 pro MŽP „**Posun úkrytové strategie netopýra nejmenšího (*Pipistrellus pygmaeus*) na území ČR**“. Impulsem pro zpracování tohoto tématu byl výrazný nárůst případů problematického výskytu velkých kolonií v rodinných domech a rekreačních objektech v posledních letech, který se týká právě tohoto druhu. Vznikají silně konfliktní situace (velké poškození domů trusem a močí netopýrů), které jsou obtížně řešitelné, navíc neexistují žádné finanční nástroje pro kompenzace škod. Excerpcí databázových údajů z let 2010 – 2024 byla získána data ze 161

lokalit výskytu kolonií tohoto druhu v budovách. V roce 2025 bylo provedeno cílené ověřování nově hlášených kolonií, takto bylo nalezeno dalších 46 lokalit. Co se týče charakteristik osídlovaných budov, jedná se o širokou škálu typů staveb, z toho 44 % jsou ovšem novostavby a nově zrekonstruované budovy (včetně nedokončených). Kolonie obsazují nejčastěji štěrbinu ve střešní struktuře, dále štěrbinu za obložení stěn, případně další místa. Většina lokalit (85 %) byla využívána jako úkryt letní kolonie, ve 4 případech se jednalo o zimoviště a 4 budovy byly osídleny celoročně. Při zimování se netopýr nejmenší vyskytoval ve smíšených skupinách s netopýrem hvízdavým (*Pipistrellus pipistrellus*). Letní kolonie tvořilo v 55 % několik stovek jedinců (z toho na 18 lokalitách se vyskytovalo více než 400 ex., maximum bylo 1300 ex.). Nejčastěji bylo nutné netopýry šetrně vystěhovat a úkryt uzavřít. Kolonie však v následujícím roce často způsobovala problém v blízkém okolí. Budky jako náhradní úkryty byly použity jen v několika případech, jejich úspěšnost byla nízká. Komerčně dostupné budky většinou nemají vhodné parametry nebo jsou příliš drahé. Bude proto nutné navázat spolupráci s výrobcem, navrhnout a otestovat vhodné typy budek za rozumnou cenu. Další možností jsou samostatně stojící velkoformátové budky typu „bat condo“. Bude také nezbytné najít možnosti finančních kompenzací pro majitele poškozených domů. V diskusi prof. Horáček ocenil kvalitu studie a doporučil její publikování např. v časopise Vespertilio.

* Mgr. Evžen Tošenovský vystoupil s příspěvkem týkajícím se **praktické ochrany netopýrů ve stromech**. Zdůraznil, že dosavadní zkušenosti se značením stromů pomocí speciálních cedulek (viz výše) v Olomouci a dalších lokalitách v tomto regionu jsou dobré, bude tedy vhodné tuto metodu využít širěji.

* Daniel Horáček ve své prezentaci poukázal na **opomíjená swarmingová stanoviště netopýrů**, jejichž význam ověřil prostřednictvím odchytů do sítí na lokalitách v Českém ráji. Jedná se o hradní zříceniny (i bez podzemních prostorů), skalní převisy, brány, skalní stěny s puklinami. Na řadě takových lokalit bylo odchyceno za noc i několik desítek jedinců (až 184 ex.) několika druhů.

* D. Horáček dále vystoupil s návrhem na uspořádání **podzimního terénního setkání ČESON v CHKO Český ráj**, s ubytováním v Sedmihorkách. Návrh byl s povděkem přijat, příslušné organizační záležitosti budou řešeny v průběhu dalších měsíců a členové budou informováni prostřednictvím emailové rozesílky.

V závěru poděkoval doc. Bartonička všem přítomným za účast a spolupráci a popřál hodně úspěchů v letošním roce.

Zapsala: E. Cepáková

Ověřil: T. Bartonička